

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ АКМЕОЛОГІЇ**

**СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА:
ПЕРСПЕКТИВИ Й РОЗВИТОК**

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної конференції

24-25 березня 2017 року

Одеса
ОДУВС
2017

УДК 371.134
ББК 74.00
С76

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

С76 **Становлення** особистості професіонала: перспективи й
розвиток : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 24-
25 березня 2017 р. — Одеса : ОДУВС, 2017. — 128 с.

УДК 371.134
ББК 74.00

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Іващенко В. В.

студентка магістратури ОДУВС

Науковий керівник: Меркулова Ю. В.

кандидат юридичних наук, доцент

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF FORMATION CONFLICTOLOGICAL POLICEMEN'S CULTURE

Ivashchenko V.

Master's student ODUVS

Supervisor: Merkulova Y. V.,

candidate of legal Sciences, associate Professor

Актуальність проблеми формування конфліктологічної культури поліцейських сьогодні, на наш погляд, зумовлена потребами докорінної зміни відношення суспільства до правоохоронних органів, підвищення рівня поваги та довіри, в першу чергу за рахунок підвищення рівня професіоналізму та соціально-психологічної компетентності. На жаль, зміст професійної освіти працівників практично усіх підрозділів правоохоронних органів (крім практичних психологів та соціологів) лише номінально включає психолого-педагогічну та конфліктологічну складову у вигляді дисциплін «Психологія» та «Професійно-психологічна підготовка працівників». Цього явно недостатньо для успішного засвоєння психологічних та конфліктологічних знань, необхідних у повсякденній професійній діяльності, для формування особистісно-кваліфікаційних характеристик, що забезпечують значні позитивні зміни у ставленні громадян до правоохоронців, їх соціальному статусі. Відродження поваги та довіри з боку суспільства може відбутися як наслідок реформації органів Національної поліції в напрямку конструктивної взаємодії з населенням підвищення морально-етичних якостей поліцейського, подолання байдужості та конфліктності по відношенню до населення.

До шляхів підвищення психологічної безпеки особистості в конфліктних або складних ситуаціях міжособистньої взаємодії (конфліктологічний аспект) нами віднесені наступні:

1. Формування конфліктологічної культури особистості.

Необхідність формування конфліктологічної культури суб'єктів нашого суспільства зумовлена потребами суспільства в гармонізації відношень між окремими людьми, групами, об'єднаннями, державами і багатьма іншими різноманітними структурними елементами, між якими можуть виникнути і виникають гострі розбіжності, суперечки, конфлікти і війни. Невирішені протиріччя загострюються, створюючи конфлікти, в яких страждають, або навіть гинуть люди. Жертвами світових конфліктів стали та продовжують ставати сотні мільйонів людей по всьому світу. Динаміка конфліктних стосунків на різних рівнях набирає обертів кожного року [1, с. 27].

Під конфліктологічною культурою можна розуміти динамічну сукупність стійких індивідуальних особистісних компонентів, які проявляються на фізіологічному, нервово-психічному, емоційно-вольовому, комунікативному, поведінковому рівнях; виражаються в ставленні до проблемних та важких ситуацій взаємодії особистості з іншими, організують її реакції та поведінку в конфліктах, і з рештою, спрямовані на їх розв'язання та попередження. Зазначені компоненти впливають на процес та наслідки міжособистісної взаємодії з близькими, колегами по роботі, керівництвом та підлеглими, формування та досягнення власних цілей, мотивацію, самооцінку [2, с. 69].

На нашу думку, конфліктологічна культура містить в собі більше варіантів можливостей формування особистості соціальних відносин (організаційних, сімейних, внутрішньогрупових), забезпечує поєднання конструктивної та раціональної поведінки суб'єктів в конфлікті, життєвого досвіду та особистої мотивації. Її формування базується на принципах всебічного розвитку особистості людини, гармонійних стосунків людини та суспільства, взаємоповаги та порозуміння – як необхідних умов для співпраці.

2. Підвищення рівня практичної професійної психологічної та конфліктологічної компетенції вже працюючих поліцейських, а особливо – когнітивного, комунікативного, емоційно-вольового та діяльнісного (поведінкового) компонентів.

На нашу думку, основу для формування професійної компетентності поліцейських становлять саме професійне та педагогічне середовище, в яких відбувається придбання та корекція психолого-педагогічних та конфліктологічних знань майбутніх та працюючих правоохоронців. Зміст освіти працівників поліції, будь то слідчий, працівник громадської безпеки або кримінального розшуку, повинен включати достатню кількість дисциплін психолого-педагогічного та конфліктологічного напрямів, які формують когнітивну основу фахової компетентності. В значній мірі саме від цієї компетентності залежить рівень психологічної безпеки людини в різних складних ситуаціях взаємодії, адже ситуативно специфіка роботи працівників міліції впевнено відноситься до стресо та конфліконебезпечних [3, с. 54].

Чинники, які впливають на рівень психологічної безпеки поліцейських, умовно можна розділити на дві групи (особистісні та соціальні):

До особистісних чинників належать: рівень конфліктостійкості (здатність стримувати безпосередні конфліктні імпульси, контролювати власний конфліктний стан в ситуації дестабілізації міжособистісних стосунків та внутрішньої кризи); самооцінка, самосприйняття; емоційний самоконтроль та відносна стабільність конфліктних ситуацій; рівень особистісної конфліктності та агресивності; наявність чітко виражених деструктивних установок у міжособистісних стосунках, емоційні бар'єри у спілкуванні; досвід раціональної (конструктивної) поведінки в конфліктних ситуаціях; комунікативна та перцептивно-інтерактивна компетентність; толерантність-принциповість людини; гуманістична спрямованість та інвайроментальна культура;

До соціальних чинників (критеріїв) віднесені: рівень групової згуртованості колективу; показники групової конфліктності (умовно – це кількість конфліктів в групі за проміжок часу); наявність свідків та груп підтримки в конфліктних ситуаціях; групова думка щодо предмету конфлікту; наявність довготривалих невирішених конфліктів та конфронтації між окремими членами колективу.

Аналіз психологічної характеристики кожного типу конфліктів, який попереджують і розв'язують поліцейські, залежно від кількості безпосередніх учасників конфлікту, дозволив розкрити типові помилки працівників і з'ясувати заходи щодо уникнення неадекватних дій у процесі розв'язання конфлікту. Так, під час розв'язання *побутових конфліктів*, інтенсивність виникнення яких збільшилася протягом останніх років, типовими помилками поліцейських є: неадекватна оцінка обставин ситуації, недостатня обізнаність щодо можливих варіантів поведінки конфліктуючих та її наслідків, які можна передбачити через експресію конфліктуючих, невміле застосування заходів спрямованого регулюючого впливу на поведінку учасників конфлікту, підвищення ступеню ризику при прийнятті рішення та дотриманні належної регламентації своїх дій. Можна констатувати, що працівники з високим рівнем конфліктної компетентності ефективніше розв'язують побутові конфлікти, оскільки швидко ізолюють побічних учасників конфлікту і застосовують безпосередні заходи відповідно напрямку розвитку поведінки конфліктуючих. А, саме, якщо поведінка конфліктуючих:

а) не створює загрози життю чи здоров'ю поліцейського або іншим особам (експресія конфліктуючого вказує на відсутність наміру чинити опір будь-кому; конфліктуючий демонстративно йде до ізольованого приміщення (інша кімната, кухня, комора, підвал) або відмовляється вийти на вимогу працівника).

б) стає небезпечною під час складання документів поліцейськими (конфліктуючий пильнує за діями працівників, щоб улучити момент послаблення контролю за ним; розташовується поблизу предметів, які могли б стати знаряддям заподіяння тілесних ушкоджень; розпочинає розмову на сторонню тему (співає), тобто відволікає увагу працівників).

У випадку *соціального конфлікту* (несанкціоновані мітинги, пікетування адміністративних будинків, довготривалі акції протесту, проходження вулицями міста) працівники дбають про таке: не стають об'єктом нападу учасників конфлікту (порушників громадського порядку), запобігають розвитку не прогнозованих і некерованих дій з їх боку, бо кількість порушників громадського порядку може швидко збільшитися, так що перетворюється на агресивний натовп. (Особливості агресивного натовпу та дії працівників щодо зменшення його негативних проявів розглянуті в працях І.Ю. Воробійової, Л.І. Казміренка.) Характер і спрямованість агресивних дій учасників соціального конфлікту бувають різними: від подання жорстких вимог, заподіяння шкоди державному та особистому майну, загрози насильства стосовно конкретних осіб до погромів, підпалів, збройного опору. Усе це вимагає адекватних дій від працівників правоохоронних органів.

Література:

1. Матяш-Заяц Л. П. Сучасні підходи до розуміння конфліктної компетентності у психологічній науці / Л. П. Матяш-Заяц // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12 : Психологічні науки. - 2013. - Вип. 42. - С. 26-33.
2. Психологическое обеспечение формирования и развития культуры общения и коммуникативной компетентности у сотрудников органов внутренних дел. Учебно-методическое пособие / Под общей ред. В. Л. Кубышко. - М., 2007. - 280 с.
3. Фомина С. Н. Формирование конфликтологической компетентности студентов вузов социальногуманитарного профиля: Учеб. Пособие / С. Н. Фомина. - М. : РГСУ, 2009. - 124 с.

СЕКЦІЯ 5
ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДІЮ

Білоус А. Л. ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У КУРСІ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ Bilous A. L. FORMATION OF BUSINESS COMPETENCE OF STUDENTS IN THE COURSE OF BIOLOGICAL EDUCATION	101
Бучацька О. А. ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ ЯК ЧИННИКА ПІДВИЩЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК Buchatska O. APPLICATION OF INTEGRATIVE APPROACH AS A FACTOR OF PUPILS COMPETENCE INCREASE DURING STUDYING NATURAL SCIENCES	103
Єршова-Бабенко І. В., Мадінова Ю. І. ОСОБЕННОСТИ ДЕЗАДАПТАЦИИ СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ Yershova-Babenko I. V., Madinova Y. I. PECULIAR PROPERTIES OF DISADAPTATION OF MEDICAL STUDENTS	104
Мосейчук А. Р. КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTІ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ Moseychuk A. R. CRITERIA AND INDICATORS OF RESEARCH COMPETENCE FORMATION OF FUTURE JUNIOR SPECIALISTS OF MEDICAL CARE.....	106
Івашченко В. В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО Ivashchenko V. PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF FORMATION CONFLICTOLOGICAL POLICEMEN'S CULTURE.....	107
Нікітенко А. М., Линенко А. Ф. ПРОФЕСІЙНА САМОЕФЕКТИВНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ Nikitenko A. M., Linenko A. F. PROFESSIONAL SELF-EFFICACY OF THE FUTURE TEACHERS OF MUSIK.....	109
Ноздрова О. П. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ (ЕЛЕМЕНТИ ГЕОМЕТРІЇ)» Nozdrova A. P. THE FORMATION OF FUTURE ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS TO SCIENTIFIC RESEARCH IN THE STUDY OF THE SUBJECT "METHODS OF TEACHING MATHEMATICS (GEOMETRY ELEMENTS)"	110
Овод Ю. В. ЗДІБНОСТІ ТА ЇХ РОЛЬ У ВИБОРІ ПРОФЕСІЇ Gadfly Y. ABILITIES AND THEIR ROLE IN CHOOSING A CAREER.....	113
Рехтета Л. О. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ В ДИТЯЧИХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ Rekhteta L. TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS TO WORK IN CHILDREN'S RECREATION CAMPS	115